

मन शान्त जुइगु मार्ग

(प्यपु बाखं संग्रह)

अनुवादक तथा सम्पादक
भिक्षु बुद्धघोष

Dhamma.Digital

Dhamma.Digital

मन शान्त जुइगु मार्ग

(प्यपु बाखं संग्रह)

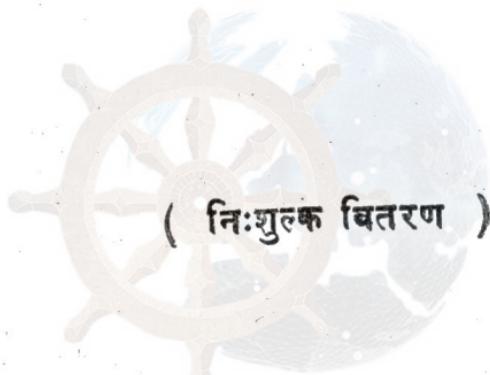

अनुवादक तथा सम्पादक
भिक्षु बुद्धघोष

नेपाल सम्वत् १९९५

बुद्ध सम्वत् २५३८

विक्रम सम्वत् २०५१

Dhamma.Digital

मुद्रकः—

मच्छन्द्र प्रिण्टिङ्ज़ प्रेस

इखाले, आनन्दबहाल, ललितपुर

फोन ५-२६५०८

निगू शब्द

प्रस्तुत “मन शान्त जुइगु मार्ग” धइगु चिकिचा धंगु सफू प्यपु बाखंया संग्रह खः। व प्यपु बाखं थथे खः— (१) पटाचारा (२) कृशागौतमी (३) धम्मपाल जातक व (४) सहयाय्गुया सहश्रगुण ।

पटाचाराया बाखं बवनेवले थःत वन्धु वियोग जुइबले धैर्य कायेगु आधार शिक्षा दइ । कृशा-गौतमीयागु बाखं बवनेवले प्राणीर्पि जन्म जुलकि मरण अवश्य जुइ धइगु ज्ञान दया शोक शान्त जुइ । धम्मपाल जातक बवना यंकेवले शील धर्म हे क्षीत ताकालतक म्वाना चवने दइगु खः धइगु बोध जुइ । वर्थे सहयाय्गुया सहश्रगुण बाखं बवनेवले मेर्पिसं थःत अन्याय अत्याचार यासां नं उकिया बदला मकायेगु भावना थःगु मने दया वइ ।

थव सफू गथे जुया छापे जुल धइगु बारे छत्वाचा खँ न्हाथने—जि छन्हु प्रेसय् वनेमाःगु ज्या दया मच्छन्द्र प्रिन्टिङ्ग प्रेसय् वना । पञ्चरत्न बज्राचार्य नाप लाना । थःगु खँ लहाय् माःगु सिधेका

(८)

लिहाँ वये त्येका पञ्चरत्न बज्राचार्यं भन्ते !
 ततायागु नामं किताव छगू छापे यायेगु मती तया
 चवना, छु सफू छापे याःसा जी धका धया बिज्यात
 उकी छपिनिगु निगू शब्द नं चवया बिज्याये माली
 धया बिज्यात । जि स्वेका धका धया वया । छुं
 दिन लिपा वाखं दुगु सफूत ज्वना वना । वसपोल
 यात केनाबले सहर्ष स्वीकार याना बिज्यात ।

पञ्चरत्न बज्राचार्य १५।२० वर्ष न्हापानिसे
 ह्यस्यूह्य खः वसपोल तस्सकं मिलनसार, धर्म प्रति
 शद्वा दुह्य खः ।

उक्त प्यपु बाखं मध्यय् पटाचारायागु बाखं
 पूज्य सुवोधानन्द महास्थविरं अनुवाद याना प्रकाश
 जुइ धुंकुगु नेपाल बौद्ध परियत्ति शिक्षाया पाठ्य-
 क्रमय् दुथ्यागु खः । आयुष्मान जाणपुणिकं उगु सफू
 संशोधन याना नेपाल बौद्ध परियति समिति द्वितीय
 संस्करणया रूपे कंप्युत्तरं छापे याना प्रकाश जुइ
 धुंकुगु खः । वहे सफुत्ति कया तयागु खः । मेगु
 धर्मपाल जातक वसपोल सुवोधानन्द महास्थविरं हे
 अनुवाद याना सप्तबोध्यङ्गं धइगु सफूतो दुथ्याका
 तःगु सफुत्ति कया प्रकाश यानागु खः । मेगु निपु वाखं

(८)

जक थव सफूया सम्पादकं अनुवाद याना प्रकाशय्
वये धुंकुगु खः ।

जित भाशा दु प्रस्तुत सफूति पाठकवर्गपिन्त
लाभान्वित जुइ धइगु ।

अन्त्यय् “मन शान्त जुइगु मार्ग” नामक सफू
प्रकाशय् हःगु बारे पञ्चरत्न बज्राचार्ययात साधुवाद
दु । नापं दिवंगत जुया विजयाह्व मोहनमाया शावय
यात नं सुगति वास लायेमा धका कामना याना ।
अस्तु !

सुमङ्गल विहार, यल ।

भिक्षु बुद्धघोष

१, चैत्र २०५१

Dhamma.Digital

(३)

प्रकाशकीय

“किच्छो मनुस्सो पटिलाभो”-अर्थात् मनुष्य जन्म अत्यन्त दुर्लभ धका भगवान् बुद्धं धर्मपदे आज्ञा जुया बिजयागु दु । मनुष्य जन्म जुइ, ल्यायह्य जुइ, बुढा जुइ अले मृत्यु जुइ, थुजोगु दुर्लभ मनुष्य जन्म प्राप्त जुया च्वंगु इलय् क्षीर्पि मसीनि बले सुमार्गे (भिगु लैपुइ) न्ह्यावने माल । थःगु चित्त बांलाके माल । थःत थम्हं ह्यसीके माल । थःकत मंदेका सकसितं समान भावं खंके माल । सत्पुरुषपिनि सत्संगत याये माल । थसिकं थकालि पिन्त आदर गौरव तये सयेके माल । असहाय दुःखी जनपिन्त ग्वाहालि याये फयेके माल ।

“मरणन्तं हि जोवितं”- अर्थात् स्वाना च्वनेगु हे मरणया अन्त जुइगु निर्ति खः धइगु बुद्ध वचन अनुसार जिमि पूजनीय तता मोहनमाया शाकय वंगु २०५१ साल आश्विन १५ गते शनिवार खुन्हु ५७ दँ या उमेरे आकाश्चाकां सदांया लागि श्व संसार तोता वन । उह्य स्वर्गीय जुया वंह्य तताया पुण्य स्मृती सफू छगू छापे याना धर्मदान

(च)

यायेगु इच्छा जुल । थव खॅं श्रद्धेय भिक्षु बुद्धघोष
महास्थविर नाप सल्हा यानाबले वसपोलं “ पटा-
चारा ”, “ कृशागौतमी ”, “ धर्मपाल जातक ” व
“ सहयायेगुया सहश्रगुण ” प्यपु बाखं संग्रह याना
प्रकाश यायेगु सल्हा बिया बिज्यात । नापं उगु वाख
गन गन दु उगु सफू माला । जित बीहया बिज्यात ।
उंकि वसपोल प्रति कृतज्ञता ज्ञापन याना च्वना ।

थुगु चिकिचा धंगु सफू थःगु हे प्रेसय् मुद्रण
 याना प्रकाश याना च्वना । थुगु धर्म दान यानागु
 पुण्यया प्रभावं दिवंगत जुया वंह्य तता मोहनमाया
 शाक्ययात सुगती वास लायेमा धका कामना याना ।
 अस्तु !

२०५१, चैत्र १० गते
इखाळे, आनन्दबाहाल, यल।

प्रकाशक
पञ्चरत्न बज्राचार्य

(ੴ)

धलः—पौ

नां

पौ

[१] पटाचारा	१
[२] कृशागौतमी	२९
[३] महाधर्मपाल जातक	३६
[४] सहयाय्गुणा सहभगुण	५०

Dhamma.Digital

स्व० मोहनमाया शाक्य

जन्म नेपाल सम्वत् १०५७ आश्विन
स्वर्गारोहण नेपाल सम्वत् १११४ आश्विन

पटाचारा जीवनी

भगवान् बुद्धया समय्य अति समृद्धिशालींगु
 कोशल राज्यया राजधानी आवस्ती धयागु शहर
 दुगु खः । अन आपालं धनाद्यपि साहु महाजनतदुगु
 जुयाच्चवन । इपि मध्यय् प्योगूकोटी धन सम्पत्ति
 दुम्ह महाजन छम्हदुगु जुयाच्चवन । व महाजनया
 म्हाय् छम्ह व काय् छम्ह दु । म्हाय् मचाया नाँ
 पटाचारा । व जुलसां अतिक रूप बाँलाम्ह भिसा
 मचा जुयाच्चवन । इमि जन्म दाता माँ-बौपिसेँ
 इमित यथे तथा बाँलाक पालन पोषण याना सुख
 मय जीवन हनेगु चूलाका थःछ्यंय् तथातल । क्रमशः
 पटाचारा तःधि जुया ववं छिखुदैं दुम्ह जुल ।
 उथाय् वया माँ-बौपिसेँ व म्हाय् मचायात गुकथ
 सुरक्षायाना तयेमाँगु खः फुकं धिक याना न्हेतं
 जाँगु प्रासादया दक्सिवे चद्य् च्वंगु तल्लाय् तथा
 सुखपूर्वक हेर विचार याना ब्बलंका तयातल ।

उगु अवस्थाय् पटाचारां, वया माँ-बौपिसेँ
 अपाय्सकं प्रबन्धयाना वयात रक्षायाना तलनं,
 इमिगु हे छंचय् नोकर तयातःम्ह ल्याय् म्ह भाजु
 नापं प्रेमया सम्बन्ध स्वाका च्वंगु जुयाच्चवन ।

उखे वया जन्म दाता माँ-बौपिनि न व
म्ह्यायमवाया निति विया छ्वयेगु खैं जुयाच्चवन ।
“वैश जाये धुंकूम्ह म्ह्यायमवा बिया छ्वयेगु वेस
जुइ ।”

उगु हे समय् छम्ह समजातिक कुलया कुमार
यात भमचा लहावल । माँ-बौ जुया च्चंपिसं फुक
खैं न्यने माःगु न्यने धुंका थःम्ह म्ह्याय मचायात
विवाह याना बोगु दि निश्चय याना खैं ववःद्धिना
छ्वल । व खैं पटाचारां सिल, अले वं वइत येका
च्चंम्ह नोकरयात नाप लाना थथे टालः—

“हे पुरुष ! आः जित माँ-बौपिसं विवाह
याना बिला छ्वयेगु न्यायेके धुंकल । जि उगु
कुलय् बिया छ्वल कि, छं जित नापलाय् धका
चिट्ठी ज्वना वःसा नं नापलाये फइ मखु । छं
जिके यदि माया दु धयागु जुसा जित आः हे गन
बवना यंकेगु उपाय या ।” धका माःगु खैं विश्वास
पूर्वक नोकर जुया च्चंम्हसित प्वंकल । अले उथाय
नोकर जुया च्चंम्हसिनं पटाचारायात आश्वासन
बिल — “अथेसा कन्हय् सुथय् जि शहरया पिने
फलानायाय् च्चंच्चवने । छनं न्ह्यागु उपाय यानाजूसां
छेंप्नं पिहाँ वया जित अन नापलाः वा, अले झी

निम्हसिथा यत्यःया जीवन हनेगु अभिनाष्ठा पूर्ण जुइ ।” थुकथे माःगु खँ लहाना बिदा कया वन ।

व धौवन मत्ता जुया च्वंम्ह म्ह्यायमचा थ छ्यंय मां-बौपिसं न्ह्याक्व हे यत्थे सुख ऐश्वर्यया उपभोगय तया तःसां नं कामान्ध युवती अबोध पटाचारा मय्जु थःछ्यंया सुखयात वांछ्वया यःत्यःया सुख माःवनेगु इच्छां चिन्तना यायां चायारात्री अनेक प्रकारया द्वन्द्व थःगु मनय म्हितका अन्तय नोकर लिना वनेगु निश्चय यात ।

उखे नं वया थःम्ह नोकर भाजु सुथ न्हापाँ दना थःमं संकेत बियागु थासयथयंकः वन । पटा-चाराया प्रतिक्षा यायां लैय् पाखे सङ्या च्वन ।

जब द्यो तुइया वल अले पटाचारा थःछ्यय नं याकनं पिहाँ वनेत तत्पर जुल । सुथन्हापनं दना भवाथःगु वसतं पुना छ्यंय च्वंगु सँ पयना भुलु-सुलु दंका, उखे थुखे बवकया, म्हसीकथं, छम्ह अमला नोकरनी नापं छुं कर्चिंग दुगु मुंका, धकी तया पिने वांछ्व वंम्हथे च्वंक वं थ गु भेष बदले याना गुप्त रूपं छ्यंयनं प्याहाँ वन । अगुत्तर व थेरीगाथट्ठकथा अनुसार अबले उम्ह मेजुं थःके दुगु तिसा वस आदि धन नं यंकूगु जुयाच्वन ।

सकेत ब्यूगु थासथ् वना थःम्ह नव युवक नामलात ।
 इपि निम्ह चूलासेलि माःगु खं त्वाना अनं निम्ह
 प्रेमी व प्रेमिकापि दम्पति रूपं जीवन हनेत शहरं
 पिहांवना स्वंगू प्यंगू योजनति तापाक छगू गामय्
 वना च्वंचन ।

थः छ्यंयन पिहां वनागु खं कंकं लिपा पटा-
 चारा स्थविरां थःगु अपदान चरित्र्य् थथे ब्यक्त
 याना तःगु दु-

“गबले जि ल्यासि जुल, अबले भाजु छम्ह
 खना चित्तया बसय् लाना जि थः यःम्ह उम्ह भाजु
 लिसे लिना वना ।”

उगु तापागु थासथ् इमि निम्हतिपूया जीवन
 हनेत भातम्हसे न्हिथं जगलय् दुने बुंज्या याना,
 जंगलं लिहाँ वइबले सि व लपते न्हिथं ज्वना वया
 उक्कि माःगु आर्थिक व्यवस्था चूलाका च्वन ।
 थःगु मर्भि ज्याया दु खद् परिणामकथं पटाचारां
 छें ज्या, लः कायेगु वा सुयेगु, इलय् बिलय् भोजन
 थुयेगु, सुधर सफाई यायेगु फुक्कं थःगु ल्हार्ति
 वाना गृहलक्ष्मी जुया, दम्पति जीवन जसोतसो
 चले याना च्वंच्वन ।

लपा क्रमशः समय बिते जुसेलि पटाचारा

गर्भवती जुल । गर्भ लां दनावःगु बखतय् वया
मिजंयात थःगु बिचार प्रकट यात - “पतिदेव ! जि
थन याकःचा जक दु, सुं उपकारी थःथितिपि दुगु
मखु । आः मचा बुइगु समय जुया वल, याद छि
बचन बिल धाःसा, जि थःछ्यैय् बनेगु इच्छा दु ।
“जित थःछेय् थ्यंका ब्यु ।”

भातम्हं पटाचाराया इच्छा पूर्णजुइगु कथं
बचन बी मफु, थःगु असमर्थता प्रकट याना गंग
धाल - “जि छिमिगु छ्यैय् नोकर च्वना छन्त
हयागु जूया निति, हानं छिमिगु छ्यैय् बनेगु बख-
छिमि मां-बौपिसं तमं जित छुयाइ गुगुयाइ व
जि धाये मफु । उकिछ थःछेय् बने मते । जि
छन्त थःछेय् थ्यंका बी फइ मखु ।”

अले वं - “भो स्वामी ! मां-बौपिनि नुगः
नाइसे च्वं, इमिसं छुं नं याइमखु । थन ला जि
सुनं मदु । थुजोगु थासय् जिं गथे याना मचा बुइ-
केगु ? अथे जुया जित अन हे यंका दिसं” धका
बार बार सम्झे याना अनुरोध याना नं श्रावस्ती
बनेगु साहस याये मफुम्ह उम्ह मिजं नं अथे जूसा
“आसे रे कन्हय् बने का, कंस बने का,” धा धाँ
लिकुंका च्वंच्वन ।

(५)

तर छुयाये मिजंया असमर्थता खं न्यना
 पटाचारां स्वीकार याना च्वने मफु । कारण नारी
 जीवनया गर्भवती अवस्थाया प्रसव कालय् छुजुइ,
 गुगु जुइ धइथें भयं हरवरे चाया उगु अवस्थाया
 उपकारी वया मति खनाच्वन, केवल जन्मदाता
 मां-बौपि हे छगू साहाराया रूपय् ।

युगु हे प्रकारं मिजं नं लिकुंका लिकुंका
 च्वंगु कारण सीका “आः श्व मिजं श्रावस्ती वर्ना
 मखुत । वयात पियाच्वनाँ पाय् छि जुइ मखुत ।
 उकिं जियाकचा हे श्रावस्ती वने माल ।” थथे
 बिचा याना छन्हया दिनय् वया भातम्ह जङ्गलय्
 वना च्वंगु बखतय् पटाचारा उथाय् मौका बिचा-
 रयाना, विश्वास दुपि जःल खःलपिन्त सूचना बिया
 वनेगु मती तया थथे धाल-

“पासापि ! जि थ छें वने त्यना, जिम्ह
 मिजं छें वइबले जि गन वन ? धका छिकपिके
 न्यन धाःसा थःछेय् वन धया दिसँ ।” थथे माःगु
 खँ न्यंका पटाचारा थःछें पाखे स्वयावन । वया
 मिजं नं ज्याय् वना च्वंम्ह छुं भति लिपा छें
 लिहाँ वल । जहानम्ह छें मखना जःल खःलपिके
 न्यन । इमित सूचं बिया वंगु खँ वयात कन ।

व खँ न्यना मिजंम्हेसिया मनय् दुःख ताल ।

हानं विचा यात-अहो ! जिगु हे कारणं व कुलोनम्ह
 म्हाय्-मचां अनार्थिंगुथें जाःगु दुर्दसा जुइका दु ख
 सिदा चवने माल । थुकथं याकचा भुनुभुनु हाहाँ
 जहानम्ह गर्भवती पटाचारायात लिगना हये धका
 व हे लॅंपु लिना स्वबन । छुं भतिचा वने धुंका
 लॅंय् दथुइसॅं तुं नापक्षात । माःगु खँ समझे याकल
 परन्तु उगु अवस्थाया प्रसव भय पटाचारा थःम्ह
 पतिदेवयगु खँ न्यना लिकुने मफु, पला मद्युसे वना
 हे चत्रन । लॅंपुइ हे वया गर्भ प्रसव वेदना (मचा
 बुइगु व्यथा) शुरु जुल ।

उथाय् लया सीथय जगलय दुने वना छमा
 सिमाया ववय सुरक्षितगु गुप्तगु थासय चवना,
 प्रसवेदना अनुभव मुश्किलं याना छुं समय लिपा
 बालक जन्म जुल । अले पटाचारां बिचा याना
 मिजम्हेसित धाल - “स्वामि ! गुगु निति जि थछे
 वने धका वयगु खः, व भय थन हे मुक्त जुल ।
 उकि आः थःछे वने मखुत ।” थथे धका माःगु खँ
 लहाना निम्हतिपु हर्षपूर्वक पुत्र-लाभ सन्तोष कया
 थः थासय् हे लिहाँ वन ।

क्रमशः उम्ह बालकयात लालन पालन
 यायाँ समय बिते जुया वसेलि लिपा हानं पटा-

चारा गर्भवती जुल । अले हानं वया न्हापाथें हे
थःछें वनेगु मती तया, मिजंम्हसित धाल । परन्तु
आःयाखुसिनं पटाचारां वचन काये मफु ।

अले थःगु हे अभिलाषानुकूल हानं पलाछिगु
निश्चययात । गर्भ प्रसव जुइगु ई जुया वसेंली पटा-
चारा वया मिजंम्हेसिकेमन्यंसे थ छेय वनेत निदैंति
दुम्ह कायमचाजवना श्रावस्ती शहर पाले स्वयावन ।

वया मिजं नं सीका वयात लिगना हये धवा
व हे लंपु वना नाप लात । अनेककथं पटाचारा
यात सम्झे यात नं मिजंया खौं न्यना लिहाँ वयेगु
इच्छा मया । लैय् वना हे च्वन । संयोगवश उखु-
नुया दिनय अकस्मात आकाश छगुलि सुपाचं त्वः
पुया तसकं ख्युँया वल । अथे हे फय नं भयंकर
छाँतं वयावल । वा वइथें च्वना वल । उथाय-
लाकक लैय् वना च्वंम्ह गर्भवती पटाचाराया नं
मचाबुइगु बारय् गथे जुइथें धका चिन्तना यायां
वना च्वंगु बखतय् घनघोरनकसाँ वा वल । लैय्
गनं हे वा मदायेक च्वनेगु थाय् मदु, वाँ दायेक
वना च्वच्वं पटाचाराया एवा स्याना वल । गर्भ
प्रसव वेदना (व्यथा) जुया वगुलि सहयाये
मफया वं थः मिजंयात धाल - “जित च्वनेत वाँ

(८)

मदाइगु सुरक्षित थाय् छग् दयेका ब्यु ।” व खँ
न्यना मिजंम्हसें थाय् दयेकेया निति सिमा कच्चा
व घाँय् उखे थुखे स्वःवंबले छुं भति तापाकक छगू
द्वंचा खन । अन वना थ.के दुगु शस्त्रं सिमाकच्चा
ध्यना घाँय् लःगु बखतय् उगु द्वंचाय् च्वंम्ह काल
सर्पं व मिजंयात तुती न्याना बिल । तुरन्त म्हछम्हं
विष फइले जुया वन । मह बचुसे च्वन । होश
सम्भाले याये मफया गोतुवन । तत्कालंहे पटा-
चाराया भात अनसं सित ।

उखे पाखे अबला नारी पटाचारा गर्भ प्रसव
वेदनः छटपटे जुया दुःख सियाच्वन । वा फसं
दायेका सुं छम्ह हे उपकार याइपि मदुथाय् लँपुइ
च्वना च्वने माल । मिजंम्ह याकनं बइला बइला
धयागु आशा याना थुखे पाखे स्वयाच्वन । सम-
यया प्रतिक्षा याना च्वच्वं ख्यूं यावल । निराशां
थाय् काल । प्रसवया असह्य दुःख वेदना अनुभव
यायां चान्हय् मचा जन्म जुल ।

उजागु चायारात्री वा, फसं दागुलि निम्ह
मचात खवाउंगु सहयये मफया ह्वाँय् ह्वाँय्, र्याय्
च्याँय् सिक खवया च्वन । मां जुदा च्वह्य पटाचारां
कहणापूर्ण हृदयं निह्य बालकपित थःगु जीवन
अर्पण याना चचिद्यंक सुरक्षा याना चा फुकल ।

उगु प्रकारं मचावूगु शरीर्य चिन्छ दा
दा:गु जुया पटाचाराया शरीर हि मदुगुथे चवंक
ह्यासुसे चवना वन ।

द्यो तुइया वल । अले पटाचारां ह्याउमचा
बुया तःधिक्ह्य मचायात पतिज्वंका वया भातह्यं
सिमाकच्चा ध्योंवंगु द्वंचा पाखे स्वया वन ।

उगु द्वंचाय थ्यका स्वःबले सर्पं न्याना विषं
वचुसे चवना चवंगु थःम्ह पतिदेवयागु मृत शरीर
मोतुला चवंगु खन । उथाय् हे पटाचाराया हृदयं व
वियोगु दुःख सह याये मफुत । अनेक प्रकारं विरह
याना खबल - “हा ! जि अभागी, जिगु हे निंति
मिजं नं लङ्घ सिना वन ।” युगु रूपं शोकाग्रष्ट
हृदयं खबखं व क्यातुगु, सुकोमल नारी पटाचारा
जीवनया आराम धयागु भ्याःभति हे मदयेका,
मचावूगु शरीर जुया नं संसारया स्वभाव विपत्ति
दुःख तनंतं भोग यायां निम्ह मचात नं ज्वना थः
छ्यंय् शरण का.वने धका वन ।

मां-बौपि म्ह्याय् मचा धाइपिनि शरण खः ।
नारी जीवनया छगू तःधंगु लिथंसा खः । वहे
विचार मनय् थना थःछ्यंया भरोसा क्या, शोका-
भिभूत पटाचार थःछ्यंय् मां-बौपिथाय् वने धका

वनावं च्वन । उगु लैय ववं अचीरवती खुसी थ्यंकः
 वन । चच्छ वा वःगुलि खुसी लःबढे जुयाच्वन ।
 लःया थाःगा काये मफुगुलि निम्ह मचात ज्वना
 खुलो छिना वनेगु साहस पटाचारां याये मफुत ।
 फइगु नं गथे ? गुगु अवस्था वया जुयाच्वन, व
 नारी जीवतय् जुइगु स्वभाव धर्मया असमर्थताया
 घटना पार जुइगु शक्ति उथाय् सुयानं दइगु मखु ।
 उकि उथाय् पटाचारां विचा यात- “मचात निम्हं
 ज्वना अवश्यनं खुसी छिना वने फइमखु । तःधिम्ह
 मचायात वारीसं त्वःताः, चान्हय् जन्म जूम्ह
 ह्याउंमचा ज्वना अचीरवती खुसी छिना पारीथ्यंक
 वने ।” थथे विचा याना खुसी पारी थ्यंक वन ।

अले वं मचायात कापतं हिना, सिमा हः
 लाया गवत्वीकल । हानं पारीच्वंम्ह मचा काःवनेत
 खुसी पाखे स्वयावन । मांया करुणा हृदयं ह्याउं
 मचायात छुं जुइला धयागु धन्दा काकां लिफः
 स्वस्वं खुसी कुहाँवना, छिना ववं दथवी थ्यनीथे
 च्वंका अकस्मातं आकाशय् ब्वयाच्वंम्ह तःधिकम्ह
 बाज पंक्षि छम्हसिनं थ्यनात म्ह ह्याउं मचायात
 खना, लापाँय् जुइ धइगु संज्ञां बाज पंक्षि बेगं
 आकाशं कुहाँवया व ह्याउं मचायात छम्ते यावल ।

त बाज झंगः तःसकं सुईमिक सः बिया कुहां वसेन-
 लि मां ज्युया च्वंम्ह पटाचाराया मन मच्वना लिफः
 स्व बले व बाज पंक्षि ह्याउँमचायात भाराकक दाये
 धुंकल । चिल्लाय् बुबुं ल्हाः निपां च्वये छवया
 खुसी हे च्वना, हा ! हा !! धका हाला च्वच्वं
 हे ह्याउँमचायात बाजं ववाना यंकल । परन्तु पटा-
 चारा लाय्लाय् बुबुं हाला हे च्वन तिनि । मांया
 उगु दृष्टय खना उखे पारी च्वना च्वंम्ह तःधिम्ह
 मचां, मांमं जित वाः धाःगु जुई धका मती तया
 काचा, काचां मांम्ह पाखे स्वया खुसी दुवां वन ।
 उखे पटाचारां स्वःबले व मचानं खुसिं च्वीक यंकल ।
 हा ! बियोग दुख, निम्ह मचात नं प्राणवत
 यथेका च्वंम्ह मां । हृदय खवयेक, खवयेक मिखा
 निगलं खववि धर धर हायेक मचातय् संत्व ता वन ।

उथाय् पटाचारां मिखां छुं मखन, छुं धायेनं
 मफुत, अपशोच नं गथे मज्जुइ । शोकथा सिमाना
 मन्त । बन्धु बियोगया दुःख पीर सहयाये मफया
 हृदय व्याकुल जुइका पटाचारा याकःच । खुसी
 सीथय् छटपटे जुइकाच्वन । हुचा पति सिनाविं
 मचात व पतिदेव लुमंका थःत जूगु बियोग दुःखया
 वाक्य धयाच्वन- “हा ! अपशोच जित छु जूगु ?

चिधिकः मह मत्ता बाज पंक्षि ववाना यंकल । तःधि
कम्हमत्ता खुसि चुइका यंकल । पतिदेव लैपुइ
सित ।” थथे धाधां विरह यायां थछे पाखे सवया
खबखवं हाला वनाच्वन ।

चिधिम्ह मत्ता बाजं, ववाना यंकल खबयेक हे ।
तःधिकम्ह मत्ता खुसि. च्वीका यंकल हाःपुता ! ॥१॥
पतिदेव लैपुह सर्प, न्याना मृत्यु जयावन ।
जीवनया सुखानन्द, जिगु धायेण फुकं फुत ॥२॥

थुगु प्रकार अबला पटाचारां ससारया बन्धु
विद्योग दुःख सामना यायां खबखवं वनाच्वंगु बख-
तय लैपुइसं उखें वःम्ह मनू छम्ह नापलात । व
पथिक याके “छि गनं छायागु ?” धका न्यन ।
“मय्जु ! जि श्रावति वयाम्ह खः ।”

पटाचारां न्यन । “फलानापि जिमि मां-बौ
पिनिगु हाल छु दु ?” पथिकं उत्तर दिल । “मय्जु !
छिमिगु छ्यंया खैं छता न्यने मते । मेगु खैं न्यं ।”

पटाचारां आग्रह याना धाल । “मेगु खैं जित
न्यने मागु छु नं मदु, जिमिगु छेया हाल कै ।”

पथिकं पटाचारायागु आग्रहयात न्यना,
मधासे मज्यूसेली इमिगु छ्यंयं वंगु चान्हय् जुथा
वंगु दुर्घटनाया खैं फुकं कन:-

“छुयाये मय्जु ! थौं चान्हय् वा वःगुलि

छिमिगु छैं दुना ब छ्यंय् च्वंमहिं पि महाजन, वया
 कला, काय नापं इपि स्वम्हं हित । वहे सीपि
 सिथंहया, हुँ दोपय् छगू हे चिताय् स्वम्हं तया
 उना च्वंगु कुं थहाँ वना च्वंगु खने दु उखेस्वइ
 दिसँ मय्जु ! ” धका पटाचारायात समझे याका
 चवन । व पथिकया खँ न्यना, उथाय् हे पटाचाराया
 निति संसार शुन्यथें जुल, खँ न्यं न्यं हे व उथाय्
 मूर्छा जुयावन ।

हा ! वन्धु दियोगया वज्र प्रहार ! वं छुं हे
 धाये मफुत । वियोग दुःखं विह्वल मन जुया, वं छुं
 हे चाःगु मखुत । व अनसं भरवक गोतुवल । शोकया
 अन्त मन्त । विस्मृत जुल । वया म्हय् च्वंगु बस्त्र
 कुतुं दन । उथाय् अबला नारी पटाचारां थःगु
 शरीरय् वस्त्र दु, मदुया छुं होशतये मफुत ।
 शोकाकुल हृदय छटपटे जुया नुगःपा दादां खवया
 संगु वं छुं हे चाःगु मखु ।

वहे विरहाग्नि शोक सम्हाले याये मफया
 पटाचारा मय्जु उईथें जुयावन । वया म्हय् वस
 मन्त । उखें थुखें लात । निर्वस्त्र जुल ।

मचात लुमंकल, खवल । भात लुमंकल
 खवल । माँ-बौ, किजा लुमंका सिना वंपि स्वबन्धु-

पिंगु स्नेहं विह्वल जुया, खवख्वं हुचा पर्ति पटाचा-
राया मृतुं थव हे शब्द पिहाँ वयाच्चवन ।

उभो पुता कालकता, पन्थे मह्यं पति मतो ।

मातापिताच भाता च, एकचित्कस्मि डह्यारे ॥

(निम्ह काय्पि सिना वन चिम्ह भात लँपुइ सित ।

माँ-बौ, किजा छागु चिताष्ट, च्याना भस्म जुयावन ।)

थुगु प्रकारं पटाचारां अपशोच याना, बिलाप
यायां उखे थुखे जुयाच्चवन । होश धयागु छुं छुं हे
दुगु मखूत ।

मनुतयसं वयात निर्वस्त्र भ्रान्त चित्तम्ह उई
बल धका, कर्चिग नं कयेका छवत । धू कया
छ्यनय लुना बिल । खैं खौंपिसं उई बल धका हाये
किगु जुयाच्चवन । सुनानं करुणा तया वयात बस्त्र
ब्यूसां वं उगु वस्त्र वांछ्वइगु जुयाच्चवन । लोकजन
पिसं वया उगु स्वभाव खना अनेक प्रकारं वयात
अपमानित यात । बहिष्कृतया भागी जुया हाला
खवया सना जुल । परन्तु न्ह्याम्हसे न्ह्यागु हे धासांनं
गुम्हसिया हृदय वन्धु बियोगया शोकं पोडित जुया-
च्चवन, वया वहे पीर, वहे ताप, वहे विरह सहयाये
मफया पटाचारा थःगु असह्य दुःखं हाला जुल ।
वया निर्ति उथाय् सुं हे शरण दुगु मखु । पटाचारा
अथेहे हालासनाजुजुं जेतवन विहारपाले स्वयावन ।

उगु बछतय् ज्ञेतवन विहारय्, देव मनुष्यया
 शास्ता वलयोल भगवान बुद्धं च्यागू प्रकारया
 परिषद्वित धर्म उपदेश बिदा च्वंगु जुल । तथागतं
 पटाचारा तापाक वया च्वंगु खना वया प्रति मैत्री
 प्रसार याना छवया बिज्यात । तदनन्तर कारणिक
 सम्यकसम्बुद्ध वयागु पूब प्रतिज्ञा, अभिनिहार गुण
 सम्पन्न वारे नं बिचार यात । पटाचारां कल्प सत-
 सहश वर्ष न्हापांनिसे अभिनिहार (पूर्णयाना तःगु
 पारमि) गुणं सम्पन्न जुया, पारमिता धर्म अनुसार
 पूर्वजन्मय् पुरेयाना वःगु गुण-धर्मयात थुगु प्रकारं
 खंका बिज्यात ।

अतीत खं

पटाचारा जुलसां कल्प सतसहश वर्ष न्हापा
 पद्मुत्तर बुद्धयागु पालय् हंसवति धयागु शहरय्
 छगू धनी कुलय् जन्मकाल । लिपा तःधिक जुइका
 पद्मुत्तर तथागतयागु धर्मोपदेश श्रद्धापूर्वक न्यनीहू
 जुयाच्वन । तथा दान शीलादि गुण-धर्म पालन
 याना जीवनया सर्थक पुण्य संग्रह याना चवनाच्वंगु
 जुल ।

छन्हया दिनय् पद्मुत्तर सम्यक्सम्बुद्धं धर्मं
 समाय् छम्ह विनयधरथेरीयात ल्हाः ज्वना नन्दन

बनय् थ्यंका ब्यूयेएतदगटान् (अग्रदय्) विनय-
धरणी धका श्रेष्ठपदय् तथा विज्यात । इव घटना
यात खना उगु अवस्थाय् (इव पटाचारा जूबइम्ह)
व उपासिकां उथाय् लिपा उजागु हे पद प्राप्त
यायेफयेमा धका प्रतिज्ञा यात—“जि नं छलपोलथैं
जाःम्ह बुद्धया न्ह्योने भविष्यय् विनयधर थेरिपि-
निगु विचय् थुजागु अग्रस्थान लाभ यायेफयेमा”
घइगु अधिकार प्राप्त याना वसपोल पदुमुत्तर बुद्ध
या अभिमुखय् प्रार्थना याःगु जुल ।

अबले व उपासिकायागु प्रतिज्ञा न्हना पदुमु-
त्तर तथागतं अनागतज्ञान विचार याना बिज्यासे,
वयागु प्रार्थना सिद्धजुहगु खंका उथाय् वसपोल
बुद्धं उगु परिषदपिनि विचय् व उपासिकाया
प्रार्थनानुसार अनागतकालय् वयागु प्रतिज्ञा पूर्ण
जुहिगु भविष्य जीवनया खैं थथे धका प्रकाश याना
बिज्यात ।

अनागतय् शाक्यमुनि गौतम बुद्धया धर्म
शासनय् इव उपासिका, पटाचारा धायेका विनय-
धरथेरीपि मध्ये अग्रपद प्राप्त याइह्य जुह धका:
पदुमुत्तर तथागतं ब्याख्यान याना बिज्यागु जुल ।

वसपोल पदुमुत्तर बुद्धयागु उगु भविष्यवाणी

(१७)

सत्य वचन न्यना (पटाचारा जुइहू) व उपासिद ।
 थ गु प्रतिज्ञा न्ह्योने तथा उगु अभिलाषापूर्ण जुइगु
 गुणाङ्क धर्म, वहे जोवनय् न जन्मकांचि कुशल पुण्य
 संचय यानाच्चवन । तदनन्तर अनं मृत्यु जुया उगु
 जन्मया दान, शीलादि धर्मया कुशल पुण्य दिव्य-
 लोकय् देवकन्या धायेका उत्तम्भ जुल । अनेक दिव्य
 सुखया अनुभव यानाच्चवन । थुगु हे प्रकारं गुबले
 स्वर्गसुख, गुबले मनुष्य लोकया सुख अनुभव यायां
 पुण्यपारमिता नं पुरे यानाव वयाच्चवन ।

लिपा हानं काश्यप तथागतया कालय् बारा
 जसी देशय् किकि धयाम्ह जुजुया म्ह्यायमचा धा-
 येका जन्म कावल । जुजुया न्हेम्ह म्ह्यायमस्त मध्ये
 व (पटाचारा जुइम्ह) नं छम्ह जुल ।

थुपि राजकुमारीपि न्हेम्ह तहकेहे नं तःसकं
 हे मिलेजु, श्रद्धावती, शोलवतीपि जुयाच्चवन । वस-
 पोल काश्यप बुद्धयागु सद्गुर्मोपदेश न्यना राजकुमा-
 रीपि उगु जन्मय् बुद्धधर्मय् अगाध श्रद्धा तथा थः
 थःगु जोवनय् सार्थक पुण्य संग्रह यायेत राजदर-
 वारय् च्चना उगु बछतया आयु अनुरूप नीद्वः दँ
 तक कुमारी ब्रह्मचर्या शील पालन याना च्चपि
 जुल । अबले राजकुमारीपिसं बुद्धशासनय् महान
 श्रद्धातया वसपोल दशवल काश्यप सम्यक्सम्बुद्ध

बिज्याकेत महाविहार परिवेण दद्येके बिधा बुद्ध
प्रमुख भिक्षु संघर्षित दान दोहलपा पुण्य साधनयात ।

थुगु प्रकारं पुण्य साधन यानाच्चर्वपि श्रद्धालु
पुण्यभिलाषी राजकुमारी न्हेम्हसिगु नां क्रमशः थुगु
प्रकारं जुयाच्चवन ।

समरी, समरणगता चः भिक्खुनी, भिक्खुदायिका ।

धर्मा चेव, सुधर्मा च संघदासी च सत्तिमा ॥

अर्थः— श्रमणी, श्रमणगुण्टा, भिक्षुणी, भिक्षु
दायिका, धर्मा, सुधर्मा व संघदासी धका इमिगु नां
जुयाच्चवन ।

थुपि न्हेम्ह तहकेहे राजकुमारीपिसं उगुजन्मय्
अनेक पुण्य संग्रह याना उगु जोवन तोता हानं देव
लोकय् उत्पन्न जुल । देवकन्या धायेका छगू बुद्धान्तर
तक दिव्यलोकया सुख ऐश्वर्य भोग यानाच्चवन ।

अनं लिपा शाव्यमुनि गौतम बुद्धया कालय्
इपि न्हेम्ह तहकेहे नं थःथःगु कर्मनुसार हानं मनु-
ष्यलोकय् जन्म कावल । पटाचारा श्रावस्ती धनी
कुलय् जन्म कावल । गौतम बुद्धया पालय् इमिगु
नां क्रमशः थथे जुल ।

खेमा, उप्पलवणा चः पटाचारा च गोतमि ।

धर्मदिन्ना, महामाया: विसाखा चेव सत्तमि ॥

अर्थः— क्षेमा, उप्पलवणा, पटाचारा, गौतमि

तथा धर्मदिना, महामाया, विशाखा थुपि न्हेम्ह
तःके हे धायेका जन्म जुल ।

(अतीत खं कवचास)

पटाचाराया पूर्व घटना सुगतं सीका, उगु
प्रकारं प्रार्थना याना वःगु, अभिनिहार गुण सम्पन्न
जुपाच्चवंस्तु पटाच.रा, आः दुर्दशाब्रह्मगती थ्यंस्तु जुया
उगु मार्ग जेतवनया छुं भति तापाकक दयाच्चवन ।
उथाय् कारुणिक भगवान बुध्द वया प्रति मैत्रीपूर्ण
करुणा तया विज्यात । वया पूर्व प्रतिज्ञा व आ यागु
अशरण दुःखी अवस्थायात खना, पटाचारायात जि
वाहेक मेर्वि सुं हे उपकारी जुइ फइमखु धइगु
विचारयाना व पटाचारा गुकथं विहारभिमुखी जुया
वइगु खः, उगु प्रकारं वसषोल बुध्दं यःना विज्यात ।

अले उथाय् जेतवन विहरया छुं भति न्ह्योने
थ्यंकः वसेलो अन धर्म श्रवण यावइच्चवंपि परिषद-
पिसँ वयात पच्चिनांगां दयाच्चवंगु खना थव उईंयात
थन बिहारय् वयेके वीमते (इमिस्सा उम्मत्तिकाय
इती आगन्तु मा ददित्वा ति) धया च्चवन । परन्तु
भगवान बुध्दं इंपि परिषदपित गना धया विज्यात-
(मा तं वारयित्वा ति) वइत रोके यायेमते धया
च्चवच्चं हे भति तापाक थ्यंक वःबले बुध्दं (सति
पटिलभ भगिनी'ति) “ स्मृति दयेकि केहेमय् जु ”

(२०)

धया विज्यात् । पटाचाराया उगु अवस्थाय् हे बुधा-
नुभाव सृति (होश) दयावल । उथाय् तिनि म्हय्
बस्त्र मदुगु चाल । व लज्जा सरम चिना उथासं हे
पुचुक फेतुत ।

उथाय् वयात छम्ह मिजंनं गा छप् वां व्यया
बिल । वं वहे गान्यया शास्ताया न्ह्योने बना,
सुवर्णवर्णगु चरण कमलय् पञ्चाङ्ग प्रणाम याना ।
विन्तियात् । “भगवान शास्ता, जित शरण कया
बिज्याहुँ, जिगु रक्षा याना विज्याहुँ ।” थथे थका
प्रार्थना याना थःगु दुःख घंकल । “भगवान !
जिम्ह कायमचा छम्ह बाजं क्वाना यंकल । छम्ह
कायमचा लखै चुइका यंकल । लैय् भात मृत्यु
जुल । मां-बौ, किनापि नाप छेनं लहाना स्वम्ह
सिनावन । छगू हे चिताय् उनाछ्वल ।

“तथागत ! जित रक्षायाना बिज्याहुँ । ”

वयागु थव प्रार्थना न्यना शास्ता बुधं पटा-
चारायात् आश्वासन बिया बिज्यात् । पटाचारा !
चिन्ता मायेमते छ उजाम्ह व्यक्तिया न्ह्योने थ्यना
चवंगु दु; गुम्हं छंगु त्राण जुया, शरण बिया, रक्षा
याये फुम्ह खः । (पटाचारे मा चिन्तयि तव अव-
स्यो भवितुं समत्वस्सेय सन्तिकं आगतासि धया

बिज्यात । थुलि धया उथाय् व अवलानारी पटा
चाराया बन्धु बियोग दुःखं शोकाकुल जुयाच्चंगु
हृदययात सान्त्वना व्युब्युं तथागतं खँ थुइका बिया
बिज्यात ।

पटाचारा ! गथे छ आः छम्ह मचा बाजं
जवना यंकल । छम्ह मचा लखं चुइका यंकल ।
लँपुइ भात सित । वथेहे मां-बौ व किजापि नापं
छेय् लहाना सिना वन । थुगुहे प्रकारं थव अनादि
संसारेय् पुत्रादि बन्धुपि सिनावंगु बखतय् छ खवखवं
खवदिधाः हायेका वःगु खववि प्यंगु महासमुद्रया
लः सिकनं आपाः जुल जुइ धकाः थव गाथानुकूल
उपदेश बिया बिज्यात ।

चतुर्सु समृद्देसु जलं परित्तकं ,
ततो बहु अस्मुजलं अनप्पक ।
दुखेन झुट्ठस्स नरस्स सोचना,
कि कारण अम्म, तुवं पमज्जसी ॥

अर्थ:- प्यंगु महासमुद्रया लः अल्प(प्रमाण)
जुइफु, व स्वयांनं संसारया दुःखं पीडित जुया
च्चर्पि मनुष्यविनि शोकाग्रष्ट हृदय मिखां हाःगु
खववि (मुंका तल धाःसा) गुलिखे मात्राय् अप्वः
जुल जुइफु । उकि प्रियपुत्री ! छाय् छ अपशोच
याना भुले जुयाच्चना ।

थुगु प्रकारं तथागत सम्यक्संभुद्ध आदि
 अन्त मदुगु संसारय् प्राणिपिसं दुःख शोकादि भोग
 याना वइच्चवंगु खें पटाचारायात ध्वा थुइक आज्ञा
 जुया विज्याःगु उगु खें न्यना वया शरीरय् क्रमशः
 शोकादि कम जुयावं वन ।

शास्ता न उथाय् पटाचाराया हृदय शोक
 शान्त जुया वनाच्चवंगु सीका थथे धका आज्ञा जुया
 विज्यात । पटाचारा ! काय्मचा आदि (थःथिति)
 धइपिसं परलोक वने त्यंपित रक्षा यायेगु अथवा
 शरण बीगु वथें हे भरोसा धइगु सुनानं बी फूगु
 मखु जीवित जुया च्चवंसां नं, इपि उगु अवस्थायात
 मदुगुतुल्य हे जुइ ।

पण्डित धयापिसं बरु शील शुद्ध रूपं पलन
 याना थःगु निर्बिंगामी मार्गयाकन हे सोधन याये
 माः धका धर्म देशना याना विज्यासे थुगु गाथा
 आज्ञा जुया विज्यातः-

न सन्ति पुता ताणाय, न पिता न पि बन्धवा ।

अन्तके नाधिपत्नस्स, नत्थ आतीसु ताणता । १।

एतमत्थवसं ब्रत्वा पण्डितो सीलसवुतो ।

निब्बानगमनं मरगं खिप्पमेव विसोधयेति । २।

अर्थः— मृत्युं जवने धुंकीगु बखतय् काय्
 म्ह्याय् मां-बौ, थःथिति इस्ट-मित्रपिसं नं तारग

याये फइ मखु ।१। श्व कारण सिका शीलान्
पण्डितपिसं निर्वाण वनीगु मार्गयात याकनं हे शुद्ध
वायेमाः ।२।

श्व धर्म देशनावसान्य पटाचारा महापृथ्वी
च्वंगु धू प्रमाण चित्तय च्वंगु क्लेशयात ज्ञानाग्निं
भस्मयाना छवया श्रोतापत्ति फलय प्रतिस्थित जुल ।
मेषि श्रोतागणपि नं थुगु धर्म देशना न्यना श्रोता-
पत्ति फल प्राप्त जूषि जुल ।

पटाचारा श्रोतापन्न जुया भगवान शास्ता
यके प्रब्रज्या पवन । बुधं वयात भिक्षुणी संघय
छवया प्रब्रज्या बीकल । व उपसम्पदा, लाभीम्ह
जुल । (पटिताचारत्ता पटा-चारात्वेव पञ्चायि)
पटित आचरण स्वभावं (वस्त्र मदयेक बन्धु बियो-
गया दुःखं उइथें जुया) चाहिला जूम्ह जूया निंति
वया नां लिपा नं पटाचारा धका हे प्रसिद्ध जुल ।

पटाचारा भिक्षुणी ज्वी धुंका उत्साहपूर्वक
थःगु जीवनयात उच्चतर भूमी थ्यंकेया निंति
प्रयत्नशीलम्ह व जुल । भिक्षुणीपिनि बिचय वयात
विनय धारण यायेगुली व सीका तयेगु विषयय
सकसिवय क्वातुक स्यूम्ह पण्डित धका माने याइगु
जुयाच्वन ।

छन्तुया दिनय् वं घलय् लः जायेका थिना
 तुति सिलाच्चवंगु खः । वं न्हापां उगु तुति स्यूगु लः
 न्ह्याना वंगु खन, छुं भति तापाक न्ह्याना वना
 ल धाः सुना वन । हानं निको खुसी नं तुति स्यूगु
 लः न्ह्याना वंगु नःधाः स्वया छुं भतिचा तापाक
 वना सुना वन । स्वको खुसी तुति स्यूगु लः नं उगु
 स्वया नं छुं भतिचा उखे थ्यंका सुना वन ।

व लः न्ह्याना सुना वंगु दृष्य स्वया वयात
 समाधियागु छगू आलम्बन भावना प्राप्त जुल ।
 वं न्हापां तुति सिलागु लः समान, गुलि प्राणिंपि
 प्रथम वैसय् हे सिना वनोगु जुयाच्चन निको खुसी
 तुति सिलागु लः समान, गुलि प्राणिंपि मध्यम वैसय्
 हे सिना वनोगु जुल । स्वको खुसी तुति सिलागु लः
 समान, गुलि प्राणिंपि अन्तिम वैसय् मरण ज्वीगु
 जुल । फुक मरण धर्म अनित्य जुया वनोगु खः धका
 थुगु प्रकारं पटाचारां सांसारीक जीवन सम्बद्धी
 गम्भोरपूर्वक विचार यानाच्चगु बखतय्, भगवान
 बुद्ध गन्धकुटी विहारय् हे फेतुना बिज्यासे सुवर्ण
 बुद्धरश्म प्रकाश याना छवया, वया न्ह्योने हे दना
 धया च्चवंगुथे च्चवंक आमथे हे खः पटाचारा, भावना
 यायेगु । फुक प्राणी मरणधर्मिं खः ठिकजू, धका

उजंदयेका, तदनन्तर थथे न धया बिज्यातः । पञ्च-
 सकन्धयागु उत्पत्ति व विनाश जुडगुयात मसीका-
 सच्छ दैं तवक जीवित जुया च्छनेगुसिवय् दयावइगु-
 व फुना वनीगु स्वचाव धर्मयात सीका छन्हु जक
 जीवित जुयाच्छनेगु श्रेष्ठधकाः आज्ञ जुया बिज्यासे,
 पटाचाराया चित्तानुरूप मिले जुइकाधर्म देशना-
 यायां तथागतं थव गथा धया बिज्यातः—

यो च बस्ससतं जीवे, अपस्सं उदयब्बय ।
 एकाहं जीवित सेय्यो, पस्सतो उदयब्बय ॥ १ ॥

अर्थः— गुम्ह सच्छ दैं जीवित जुया चवंसानं
 (अपस्सं उदयब्बयन्ति) (पञ्चस्कन्ध स्वभाव-धर्म-
 यागु, न्यीन्यागू प्रकारं) दयावइगु व फुना वनीगु-
 यात मखंका चवनीगुसिवय् (पस्सतो उदयब्बय'न्ति)
 दया बइगु व फुना वनीगु यात खंका सीका,
 (बरु) छन्हु जक जीवित जुया च्छनेगु श्रेष्ठ खः
 धकाः सर्वज्ञ बुधं पटाचारायात थुगु प्रकारं
 धर्मोपदेश याना बिज्यागु अवदानय् पटाचारा
 (भिक्षुणी) पटिसम्भदा नापं अहंत प्राप्त याना
 बिज्याम्ह जुले ।

तथागतया अमृतय धर्मोदेशनानुसार गथे पटा-

चारां थःगु बन्धु-बियोगयो शोकयात् शान्तयाना
 विज्यात्, अथे हे क्रमशः दुःखया पुसा चित्तमलयात्
 नं, बुद्धवाणी रूपी लखं सिल छवते । श्रोतापत्ति
 फलादि प्रम्पत याना, आचरण अभ्यास बल्लाका
 साधिका जुया विज्यात् । ताकात मदुव हे सम्पूर्ण
 चित्तमल चीका आश्रवक्षय याना अहंत जुया
 विज्याम्ह जुन ।

वथेहे बुद्ध बचनयो शिक्षाविनय धर्मं सीका
 थुइका पालन यापेगुली अग्रम्ह पटाचारा भिक्षुणी
 वसपोल धायेकल । अले छन्दुया दिनय भगवान
 बुद्धं जेतवनय विज्याना, भिक्षुणी संघय अग्रं
 स्थानया पदं बयुब्युं पटाचारा भिक्षुणीयात र
 विच्छयधरनीपि मध्यय अग्रपद विद्या थथे धयाय
 विज्यात- (एतदगग भिवखवे मम साविकान्)
 भिक्खुनीनं विनयधरणानं यदिद पटाचारा) भिक्षुपि !
 जिगु भिक्षुपो थाविका संघय विनयधरणीपि मध्यय
 पटाचारा अग्रम्ह खः ।

थुगु प्रकारं पटाचारा भिक्षुणी जुइ धुंका,
 बुद्धवचानुसार साधिका जुया आर्यमार्गदी सम्पूर्ण
 सफलताय थ्यंह वसपोल पटाचारा स्थविरणीया
 शान्त हृदय पिज्व.गु उद्गार बावय थव खः-

हलं भूमियात जोते याना, मनूत्यसं उको
पुसापी, थुगु प्रकारं थः कला, काय्-म्ह्याय्पिंगु
पालन यायां इमिसं धन कमाय् याइ ।

अले छाय् जि साधिकाँ (जक) निर्वाण लाये
मफइ ? जि जुलसां शीलसम्पन्नम्ह खः, थः शास्ता
यागु शासनयात (ल्वदेक) ज्या याइम्ह खः ।
अप्रमादिनी खः अचंचल व विनीतम्ह खः ।

छन्हु तुति सिले धुंका, वांछवयागु लः
थथ्याः थासं, क्वथ्याः पाखे न्ह्याना च्वंगु खना ।

जि थःगु चित्तयात भिंगु जातयाम्ह सलयात
शिक्षित याइथें हे समाधी लगेयाना । हानं जि मत
ज्वना विहारया कोथाय् बना । अन मतजः दुथाय्
लासाय् फेतुना । दीप-शिखा आरम्भण ध्यान
यानावं च्वना ।

हानं मुलु कथा, मतया इता, कोछवयेया
निंति (सना) इता चिकने कोस्यु ववं, मत पवाकक
सिना वन । मत स्थूगु नाप नापं हे जिगु तृष्णाया
ज्वाला नं सदांया निंति सिना वन । जिगु
आश्रवयुक्त चित्तया निर्वाण जुल ।

क्वचाल ।

(२८)

कृशागौतमी

“योच वस्स सतं जिवे” धैगु थुगु धर्म देसना
भगवान् बुद्ध जेतवन महाविहारे विज्याना चवंगु
अवस्थाय कृशागौतमी यागु कारणे कना बिज्यागु
जुल ।

‘आवस्ती’ छह्य सेंठया छें पीगुकोटि धन
ह्यंग्वा जुल । अथे जूगुलि सेंठया आहार हे मनस्य
शोक खाताय गोतुला च्वन । अथे जुया चवंबले वया
पासा छह्य थ्यंक वल । वैगु ख्वा स्वया पासाम्हं
न्यन- मित्र ! छ छाय थथे शोक याना च्वनागु ?
सेंठं जूगु खँ फुककं पासाह्यसित कन । मित्र ! छं
थुकि छुं धन्दा कायम्बा । थुकिया उपाय जिस्यू;
तर जिधीर्थे यायखला ?

सेंठ- गथे यायगु मित्र ?

पासाह्य- थःगु पसले सुखू छपालाया उगु
ह्यंग्वा फुकक द्वँ चिनाति । ह्यंग्वा मिया चवंह्यथैं
च्वंक फेतुनाचों । गुम्हे गुम्हेसिनं थथे धावइ कि
मेपिनि काप, चिकं, कस्ति, साख इत्यादि मिया
च्वन । छं ह्यंग्वाला मिया च्वनागु ? धकाः न्यनी,

(२९)

उथाय् छं थथे धा कि- थःकेदुगु चीज मम्युसा छु
 मीगुले धका धा । गुलिसिनं मेपिनी काप, चिक,
 कस्ति आदि मिया च्वन छं लुँ वह मिया च्वनाला
 धका धाइ- छं न्यों कि लुँ वह गो ? व अमका
 धका धाइ । अथे जूसा व लुँ वह जित कया ब्यु
 धका छ लहाफ, ज्युका धका वं कयावी वंथीवंफुकं
 न्हापार्थे लुँ वह जुइ । व व्यक्ति मिसामचा जूसा
 छ काय् नाप विवाहयाना ब्यु लुँ जूगु पीगू कोट
 धन वेतहे ललहाना वं विवव विवव खच याना
 संतोष जुया च्व । मिज मचा जूसा छंगु छेँ यौवन
 जाम्ह पुत्री वनाप विवाह याना ब्यु । ह्यंग्वाजूगु
 पीगू कोटि धन मित्रधार्थे बजार वना ह्यंग्वा द्वं-
 चिना मिया च्वंम्हर्थे फेतुनाच्वन । गुम्हे गुम्हे सिनं
 व महाजनयात थथे धाल- मेपिनि, काप, चिक,
 कस्ति, साख आदि मिया च्वन छं ह्यंग्वाला मिया
 च्वनागु ? धाल ।

महाजन- थःकेदुगु वस्तु मम्युसा छु मीगुले ? धका
 धाल । उगु वछते यरीव जुया वंम्ह साहुया म्हाय्
 कृशागौतमी धैम्ह गंसीह्य कुमारी छह्य छगू ज्यां
 पसले वल, अन, सेठयातखना थथे न्यन-साहु ! मेपिनि
 काप, चिकं, कस्ति, साख इत्यादि मिया च्वन छि

छम्हस्या जकु लुँ वह मिया च्वंचनाला ?

साहु- केहेमेजु लुँ वह गो ? कृशागौतमी धाल-
आम मखुला छंथय न्ह्योने च्वंगु । साहुन धाल-
केहेमेजु ! व लुँ जित वया व्यु ध द्वं कृश गौतमी
ल्हातं छपासः क्याव महाजनया ल्हाती तया फि ल ।
ह्यं र्वा फुक्क व थोव लुँ वह न्हापा थेतुँ जुल ।
अनंलि महाजन न्हापा थत पास म्हं कना तःथे
द्व्याक्क न्यना स्वत, कुमारी हे तिनि धैगु सीका
कृशागौतमी थः पुत्र नाप विवाह याना दिल । पीगु
कोटि धन वइतहे लः ल्हानाविल ।

छुँ दिन लीपा व गर्भवती छुल । 'छला दसेली
पुत्र छम्ह जन्मछुल । न्यासि बने जक सःद्वले व मचा
सित । कृशागौतमी अथे सीगु धैगु न्हापाम्बंगु जूया
निंति गो तय्सं इमसाने यंके त्यंवले जिमि काय
यात वास याये मानि धका सौह्य मचा घयपुना
जिमि काय यात वास याय सर्पि सुँ दुला धका
छेखा पति बना न्यना जुया च्वन । मनूतय्सं गथीं
ज्याम्ह उइ खला सी धुँ कुम्ह सितनं वास याइपीः
सुँ दइला ? कृशागौतमी अवश्य सीम्ह काय यात
वास याय सम्ह दइ धका थ गु तालं न्यना च्वन ।

छम्ह पण्डितं खना थवयः मस्त न्हापा गवलैं मसीनीगु
जुइमाः धका मती वना, थवयात् जि उपकार याये
धाल धका वया पाखें सोया वन । कृशागौतमी नं
व पण्डित यात् खतेवं न्यन- हे पण्डित ! सीहू थव
मचा म्वाइगु वास छ्हि स्युला ? केहेमेजु जिला मस्यू
तर वास याय् सम्ह जि स्यू । अथे धाय मात्रं कृशा
गौतमी बडो हर्ष जुया गन व वास याइम्ह याकनं
अन जित केना बिया दिसैँ ।

पण्डितं शावय कुलं प्रब्रजित जुम्ह गौतम बुद्ध
धयाम्ह दु वं आम सीहू मचा यात वास यायसः ।
थथे धयवं कृशागौतमी हर्षं गद गद जुया न्यन्य
वन । (शान्त मुर्ति भगवान बुद्ध लोक जन पिनि
दुःख निवारण यायेत उपदेश दिया चवना विज्याना
चवन ।) कृशागौतमी अन थ्यंक वन । बन्दनायाना
छखे लिकक फेतुत । भो भगवान ! छल्पोलं सीम्ह
यात वास याये फुधाःगु जीम्ह पुत्र यात वासयाना
विज्याहुं । वासला याना वी तर जि धयागु छता
चीज हया वीमा । भगवान- छं तू छपास कया
हति । तू व्युपिनिगु छे सुँहे मसिनिगु जुइमा कृशा
गौतमी ज्यू भन्ते जिकया हय् धका साम्ह काय घय
पुना लुखाय दना थथे धाल- सुं दयावानपिंदुसा तू

छपास फोने । तू व्यूवल, काल काये धुंका न्यन-
थव छें काय म्हाय आदि सुं मसिनिगु छें खला ?
थव छें जिमि काय सित । अथे धायेवं कृशागौतमी
थव तू लितकया दिसँ । वास यायत सुं मसिनु छेँ
चवंगु तू मागु । कृशागौतमी मेगु छेँ वन । मेथायनं
अथेहे धाल । गुम्हे सिनं काय सित गुम्हे सिनं
म्हाय सित । इत्यादि रूपं न्हिच्छ चाहिल । गनं
हे सुं मसिनगु तू प्राप्त मजू । कृशागौतमी या
मन न्हापाथें मखुत । वं सिलकि जि जक
काय मरण जूगु मखुखनि सारा संतारया काय्
सिना वना चवंगु दु मचा झाले वां छोया भगवानया
थाय ल्याहाँवल ।

भगवान बुद्धं-गौतमी तू हय धुनला ? कृशा
गौतमीं भगवान शास्ता तू यागु आवश्यक मंत ।
संसारे म्वाना चवंपिया सिनं सिपि आपा । भगवाननं
अथे जूसा छं काय सित धका हाला खोया
जूइगु योग्य मजू । अथे खोया हाला जूर्हासत
गथे खुसि बा वया चवंगु लखं च्वीक यंकिगु खः
अथेहे मृत्यु राजं सकसिगुं ज्यापूर्ण मजूवंहे प्यंगु
दुर्गंति रूपी सागरे साला यंकि धका थुगु गाथा
आज्ञा दयका विज्यात ।

तपुत्तप्तु सम्मतं व्यासत्त मनसं नरं ।
सुतं गामं महोधोव मच्चु आदाय गच्छति ॥

पुत्रिपिंके व पशुतयके आसक्त जुया च्वंस्ह
व्यक्ति यात मृत्युं अथेहे यंकी गथे द्यना च्वंपि ग्राम
वासीपिन्त खुसी वाः वइगुर्लि यंकी ।

गाथाया अन्तिमे कृशागौतमी श्रोतापति फले
प्रतिष्ठित जुल ।

अनंलि कृशागौतमीं भगवान् याके प्रवज्या
पवन । भगवान्भिक्षुणी पिथाय छोया प्रब्रज्या याके
विल । कृशागौतमी भिक्षुणी जुयाली छन्हु उपोसथा
गारे सफा सुग्धर यायगु पाःथ्यंक वल । मत च्याका
च्वंगु बखते गुगुं मत च्याना च्वन गुगुं सिना च्वन ।
अथेजूगु गौतमीं खना अहो ! थुंपि सत्वर्पि उत्पत्तिनं
जुया च्वन । विनाशनं जुया च्वन । निर्वाणे थयन
धायव हे जक थथे उत्पत्ति विनाश जुइ मखुत धका
विचार ल्वीका च्वन । उगु बखतेहे भगवान्
बुद्ध गन्धकुटी विज्याना आलोक प्रकाश याना
कृशागौतमीया सन्मुखे हे विज्याना कना च्वंगु थ्ये
च्वंक गौतमी ! थथे छं मती तःथ्ये निश्चयनं
खः। थव सत्वर्पि उत्पत्ति जुयावं च्वन विनाश जुयावं

वन। चत्रन। निर्वाणे ध्यनेवं हे जक थथे उत्पत्ति
जुइ फइ मखुत निर्वाण मखंकुस्य सच्छदं म्वाना
च्वनेगु यासिकं निर्वाण खंका घौ पलख जक म्वाना
च्वनेदुगु उत्तम धका अनुसन्धि मिले याना थुगु
गाथा आज्ञा दयका विज्ञात।

योचेवस्स सतं जीवे अप्पसं अमत पदं ।
एकाहं जीवितं सेय्यो पस्सतो अमतं पदं ॥

अमृतपद मखंकुसे सच्छदं तक जीवित जुया
च्वनेगु सिवे अमृतपद यात खंका छन्हु जक जीवित
जुइगु उत्तम। कृशागौतमी फतुना च्वंगु आसनेहे
प्रतिसम्भदा सहित अरहत्त फल प्राप्त जुल।

ववचाल।

(३५)

महाधर्मपाल जातक

किंते वतं ... थव धर्म देशना भगवान्
बुद्धं प्रथमवार कपिलवस्तु बिज्यागु बखते, महा-
राज शुद्धोदनं थःगु निवासस्थाने, श्रद्धापूर्वक दयका
बिज्यागु निग्रोधाराम विहारे बिज्याना च्वंगु समय
महाराजया अविश्वास जूगु खँयाबारे आज्ञा दयका
बिज्यागु खः ।

(क) वर्तमान कथा

उगु समय भगवान् अर्हत् सम्यक् सम्बुद्ध
प्रमुख, न्योदोल भिक्षुसंघर्पि सहित, महाराज शुद्धो
दनं राजदरबारे बिज्याका, यागु सह जलपान प्रदान
याना बिज्यात । तदनन्तर भोजन अपिके धुँका,
कुशल क्षेमयागु चर्चा यायां शुद्धोदन महाराजं
बिन्तियात— “भन्ते ! छपिसं योगाभ्यास (दुष्कर
तपस्या) याना बिज्याना च्वंगु बखते, देवता छम्ह
वया आकाशे दना धया बिज्यात— “छँ काय्
(सिद्धार्थ तपस्वी) आहार (नयःगु) चूमलागु छुया
निर्ति मृत्यु जुल” । अले शास्ता बुद्धं न्यनाबिज्यात
“महाराज ! छपिसं विश्वास याना बिज्याला ?”

भन्ते ! विश्वास मयाना । आकाशे दना

धया च्वंभू देवतायागु खँ यात नं थथे धया अस्वी-
कार याना, जिभू काय् सिद्धार्थ बोधिवृक्षया क्वे
च्वना, बुद्धत्व प्राप्तयाना मविज्याय्कं, परिनिर्वाण
जुया विज्याइ मखु ।

“महाराज ! पूर्वजन्मे गुबले छपि महाधम्म
पाल जुया जन्मकया बिज्यात उबले तक्षशिलाया
प्रसिद्ध आचार्य छपिनि छेवया, “छेकाय्या क्वेव
थव खः धका । थथे क्वेकेना धया बिज्यात- तर
छपिसं आचार्ययात-जिमिगु कुले गबलें सुहे लयाय्मह
बछतय् सिना वनी मखु धका धया विज्यात ।
अबले आचार्य यागु खेयात विश्वासयाना बिम-
ज्या । आः छपिसं गथे विश्वास याइ ?”

थुलि धया तथागत बुद्धं महाराज शुद्धोदनया
प्रार्थनानुसार पूर्व- जन्मयागु खं आज्ञा दयकाविज्यात ।

(ख) अतीत कथा

पूर्वकाले बाराणसी ब्रह्मदत्त जुजुं राजदयाना
च्वंगु समय काशी राष्ट्रय्, छगू धम्मपाल नांजुया
च्वंगु गां दुगु जुल । उगु गामय् धर्मपाल कुलयापि
दुगु कारण हे ग्रामया नां अथे जूगु खः । अन दश
कुशल-कर्म पालन याःगुया कारणं धर्मपाल धयाम्ह
छम्ह व्राम्हणदुगु जुल ।

(३७)

उगु कुले दास व नोकर आकर्पि तकन्,
 दान बिइगु शील पालन याइगु, हानं उपोसथ-ब्रत
 पालन याना च्वनिपि जुया च्वन् । उगु समय
 बोधिसत्त्वं, उगु कुले जन्म क्या बिज्यात् । वयात
 नं, धर्मपाल कुमार धक्का हे नाम करण्यात् । व
 तःधिक जूसेलि, वया अबु व धर्मपाल कुमारयात
 दोछि दां बिया, शिल्पविद्या अध्ययन याय्या निति
 तक्षशिलाय छोया बिल । व धर्मपाल अन थ्यंका
 प्रसिद्धम्ह आचार्ययाके विद्याध्ययन यात् । व अन
 न्यासः विद्यार्थीपिनि पुचले इकले थकालिम्ह
 शिष्यजुल ।

उगु ब्रह्मते आचार्यग्रा ज्येष्ठम्ह पुत्र मृत्यु
 जुल । विद्यार्थीपिसं चाः उयका आचार्यया थः थिति
 सहित खुखवं इमशाने थ्यंका थः म्ह पुत्रया मृत्यु
 शवया दाहकर्म यात् । उगु समय आचार्य, वस-
 पोलया बन्धुपि व हानं वया शिष्यविनि नं मरण
 वियोग शोक संतप्त दुःखं पीडित जुया, थः थः गु
 नुगः पा दाया खवया च्वन् । केवल शिष्यपिनि पुचले
 धर्मपाल छम्ह जक हे खव नं मखवः नुगः पा नं
 मदासे च्वना च्वन् ।

अले अपि न्यासः विद्यार्थीपि इमशान भूमि

(३८)

सकले त्याहाँ वया आचार्या होने चवना-अहो! थपायसकं शीलबानम्ह सदाचारीम्ह त्यायम्हम्ह, विद्यार्थी, युवावस्थाष्ठ हे मां, बौपित तोता मृत्यु जुया वन', धया बिचा खै लहाना च्वेबले उथाय धर्मपाल कुमारं धान- "मित्रपि ! छिमिसं धया चवन, त्यायम्हबले हेसिना वन, धका। हयाद्यरह- वले छाय सिना वंगु युवा अवस्थाष्ठ मृत्यु जुइगु अनुच्छित खः ।" मेरिपि विद्यार्थीपिसं वयात धाल- "मित्र धर्मपाल ! छु छुं मस्यूला, फुक प्राणिपि मरण शोल धका ?"

धर्मवाल- "सिना वनिगु स्यू, तर त्यायम्ह बयसे सी भी भखु । बुढा जुइका जक सी ।"

विद्यार्थीपि- "छु फुक संस्कार अनित्य मखुला, दया फुना वनीगु मखुला ?"

धर्मपाल- "सत्य खः, अनित्य जुया वनिगु, अथे साने मचाघलय मृत्यु जूया वनिमछु, सोसा बुढाजुया हेति न सिना वनी ।"

विद्यार्थीपि- "मित्र धर्मपाल ! छु छिमिगु छै मवाबलय सुं सिना मवला ? छु अब छिमिगु कुल-परम्परा हे खः ला ?"

धर्मपाल- "खः अब जिमि कुल परम्परा ।"

बिद्यार्थीपिसं वयागु खौ न्यना आचार्यया
थाय् वना, फुकं खौ कन । उथाय् आचार्य जुया
बिज्याम्हं वयात सःता न्यन - “तात धर्मपाल ! छु
धात्थें सत्य खःला, छिचिगु छेै सुं बालककाले
सिना मवंगु ?”

धर्मपालं धाल-आचार्य ! धात्थें हे सत्य खः।

अले आचार्यं वयागु खौ न्यना, बिचारयात
थ अत्यन्त आश्चर्यगु खौ धाल । आः जि धर्म-
पालया अबुया थाय् वना वं धागु खौ सत्य खः वा
मखु फुक खौ न्यने । यदि थवयागु खौ सत्य हे खत
धा.सा- जि नं इमिसं पालन यानाच्चवंगु धर्म पालन
यायधका मती तया थः दिवंगत पुत्रया निति याय्-
माकव दानादि पुण्य- कार्य याय् सिधेका न्हेन्हू,
च्यान्हू बिते जुइ धुंका, धर्मपालयात सःता धाल-
“प्रिय शिष्य ! जि छुं दिनया लागि पिनेवने
त्यना । गुथाय् तक जि ल्याहाँ वे फैमखु, उथाय्
तक, छं हे थुंपि बिद्यार्थीपित विद्या व्वंका च्चं”
धया भार बिल । अले आचार्यजुया बिज्याम्ह
धर्मपाल कुलया परीक्षा याय्या निति - “छम्ह
फैचिगु क्वें कया, बांलाक सिला, सुगन्धिला,
महिचा छपातय् तया छम्ह चिधिकम्ह सेवक साथे

ब्रना तक्षशिलां पिहाँ दन । वसपोल आचार्य
 क्रमशः ववं उगु गामय थ्यंकः बिज्यात । धर्मपाल
 याःगु छें गुगु खः' धयान्योन्यं अमिगु छेंया लुखा
 न्ह्योने दना च्वन । ब्राम्हणया छें च्वैपि नीकर-
 चाकरपि मध्यय्, गुपिसं न्हापा खैपि खः, अमिसं
 आचार्ययात आदर सत्कारयाना, लहाती च्वंगु तुतां
 कुसा, लाकाँ नं कया, हानं नापं वोम्ह सेदकया
 लहातो च्वंगु मिहचानं काल ।

उथाय आचार्य इमित धाल- “छिमि धर्म
 पाल कुमारया आचार्य लुखा न्ह्योने दना च्वन धका
 छिपि वना कुमारया बौयात सूचंब्यु ।” इमिसं “ज्यू
 हवस् धका, दुने वना धाःवन । अबुम्ह तुरुन्त लुखाय्
 वया, ‘थुखें बिज्याहुँ’ धया, छें बैठके पलंगे दिज्या-
 कल । अले आगन्तुकयात सत्कारपूर्वक तुति आदि
 सोकेगु माःगु सीकल ।

आचार्यया भोजनान्तर सुखपूर्वक च्वना
 च्वंगु बखतय् धाल- “ब्राम्हण ! छम्ह काय् धर्म
 पाल कुमार प्रज्ञावान्ह्य खः । व त्रिवेद (स्वंगूवेद)
 व, फिच्यागू विद्याय् पारञ्जन्त जुल । छुयाय् तर व
 छगू रोग जुया सिना वन । संसारे फुक संस्कार
 अनित्य खः, चिन्ता याय् मते ।”

थथे समाचार त्यक्तूबले ब्राह्मण लापा थाना
तसकं न्हिल । “आचार्यं न्यन् ब्राह्मण छाय
न्हिलागु ?”

“जिम्ह काय् सीमखु । सुं सेपि सित जुइमाः ।”

“ब्राम्हण ! छुम्ह काय् हे सित, थव बवे स्वया
विश्वासय,” थथे धया, आचार्यं न्हिचां बवे लिकया
अबुम्हे सित वयन— “थव छुं काय् मा बवे खः ।”

अबुम्हं धाल— “थव बवे सुं फैचियागु बा
खिच्चायागु जुइ फु । जिम्ह काय् मृत्यु जबो खखु ।
छाय धा सा न्हेगु पुस्ता दय धुं कल, जिमिगु कुले,
थौंया अद्यापि माँ, बौपि ल्यंका गबले सुं छह्य हे
नं ल्यायम्ह (तरुण) अवस्थाय सिना मवंनि छपिसं
झूठ खूं ल्हात ।”

उगु वखते अमि छ्ये च्चवंपि सकले लापा थाना
तसकं न्हिल । आचार्यं थव आश्चर्य खना, प्रसन्न
जुया धाल— “ब्राह्मण ! छिमिगु कुले ल्यायह्यपि
सिना मवंगु अकारण जुइ फैमखु छु कारण
दयेमाः ?”

थव खूं न्यना आचार्यं न्हापांया गाथा धाल-
कि ते वतं, कि पन ब्रम्हचरियं,
किसस सुचिण्णस्स, अयं विपाको ।

अवखाहि मे, ब्राम्हण एतमत्थं,
कस्मा हि तुष्टं, दहरा न मीयरे ॥२

अर्थ— छु छु ब्रत क्या चवना ? छिमिगु
गुजाणु अेष्ठ चर्ध्या खः ? श्व छिमिगु छु सुकमया
फल खः ? हे ब्राम्हण ! जित श्व कँ, छिमिगु कुले
तरुण (ल्यायह्व) पिनि मृत्यु छाय मजुल ? ॥१

श्व ख॑ न्वना ब्राह्मण गुगु गुणया प्रभावं अमिगु
कुले ल्यायह्वपिनि मृत्यु मजूगु खः वं थथे मजूगु खः
वं थथे धका कन-

धर्मं चराम, न मुसा भणाम,
पापानि कम्मानि, विवज्जयाम ।
अनरियं परि वज्जेसु सब्वं,
तस्मा हि अम्हं, दहरा न मीयरे ॥२

अर्थ— धर्मानुसार जुया चवना, झूठ ख॑ मलहा-
ना पापकर्मयात तोताचवना । फुकअनोर्य (मभिगु)
कर्मयात त्यागयाना चवना थुकिया निर्भित-जिमि
तरुणपि सिना दवंगु खः ॥२

सुनोम धर्मं, असतं सतं च,
 न चापि धर्मं असतं रोचयाम ।
 हि त्वा असन्ते, न जहाम सन्ते,
 तस्मा हि अम्हं, दहरा न मीयरे ॥३

अर्थ- असत्पुरुषपिंगु तथा सत्पुरुषपिंगु धर्म
 न्यनेगु यानाः, तर असत्पुरुषपिनिगु धर्म प्रसन्न
 मयाना, असत्पुरुष पिनिगु धर्म त्यागयाना च्वना,
 सत्पुरुषपिनिगु धर्म त्याग मयाना उक्ति जिमि
 तरुणपि सिनामवंगु खः ॥ ३

पुब्बे व दाना सुमना भवाम,
 ददम्पि चे अत्तमना भवाम ।
 दत्त्वा पि चे नानुतपाम पच्छा,
 तस्मा हि अम्हं दहरा न मीयरे ॥ ४

अर्थ- दान विइ न्ह्यो नं जिमिसं प्रसन्न मन
 याना च्वना, दान बीगु समये नं प्रसन्न मन जुया
 च्वना हानं दान बिइ धुंकानं पश्चाताप मत्ताया
 उकिया निंति जिमि तरुणपि सिना मवंगु खः ॥ ४

समणे मयं ब्राम्हणे अद्विके च,
 वनिःबके याचनके दलिहे ।
 अन्नेन पानेन अभितप्ययाम,
 तस्मा हि अम्हं दहरा न मीयरे ॥ ५

अर्थ – श्रमण, ब्राम्हण, यात्री, दरिद्र, हानं
 कोनोपि फुकसित न, नय् त्वनेगुलि संतुष्ट याना
 चवना उकिं जिमि तरुणपि सिनामवंगु खः ॥ ५

मयं च भरियं, नातिककमाम,
 अम्हे च भरिया, नातिककमन्ति ।
 अज्जातर ताहि, ब्रम्हचरियं चराम,
 तस्माहि अम्हं, दहरा न मीयरे ॥ ६

अर्थ – जिमि थः भार्या (कला) पि, सिवाय्
 मेपि सुयातनं, मिथ्याचार मयाना, हानं जिमि
 भार्यापिसंनं, थुगु हे प्रकारं, सुं गुम्हनाप मिथ्या-
 चार याइ मखु । इपि तोता, (मेपिनि निर्मित)
 जिमिसं ब्रम्हचर्यं पालनयाना चवना उकिया निर्ति
 जिमि तरुणपि सिलामवंगु खः ॥ ६

(४५)

पाणातिपाता विरमाम सब्बे,
लोके अदिनं परिवज्जयाम ।
अमज्जपा नो पि युसा भणाम,
तस्मा हि अम्हं दहरा न मीयरे ॥ ७

अर्थः— जिपि सकसिनं हिसा मयाना, अदिन्ना-
दानर्म मयाना, मद्यपान मयाना, मखुगु खैं मल्हाना
उकिया निति जिमि तहणपि सिनामवंगु खः । ७

एतासु वे जायरे, सुजज्वासु,
मेधाविनो होन्ति पहूत पञ्जा ।
बहुम्सुता वेदगुणो च होन्ति,
तस्मा हि अम्हं दहरा न मीयरे । ८

अर्थः— थुपि उत्तम स्त्रीपिनिपाखे, गुपि काय्
मस्त जन्म जुइ, अपि न मेधावी, हानं आपालं प्रज्ञा
दुपि जुइ, वहुश्रुत तथा वेदज्ञ नं । उकिया निति
जिमि ल्यायम्हर्पि सिनामवंगु खः । ८

माता पिता च, भगिनी, भातरो च,
पुत्ता च, दारा च, मयं च सब्बे ।

(४६)

धर्मं चरन्ति, परलोक हेतु,
तस्मा हि अम्हं, दहरा न मीयरे ॥९

अर्थः - मां, बौ, दाजु, किजा, तता, केहें, काय्
म्हाय् तथा जाहान (स्त्रीपिं) जिमि सकसिनं पर-
लोकया निर्मित, धर्मचरणयाना चवनागु जुल ।
उकिया निर्ति जिमि तरुणपि सिनामवंगु खः ॥९
दासा च दासो, अनुजीविनो च,
परिचारका, कर्मकरा च सब्बे ।
धर्मं चरन्ति, परलोक हेतु,
तस्मा हि अम्हं, दहरा न मीयरे ॥१०

अर्थः - दास, दासिपि, अनुजीवि, परिचारक,
हानं फुक्क ज्या, याइपिसं नं परलोकया हेतु,
धर्मचरणयाना चवनी, उकिया निर्ति जिमि तरुण
(युवक) पि, सिनामवंगु खः ॥१०

अन्तिमे श्व निपू गाथानं, धर्मचारपिनिगु
गुण कना बिज्यात-

धर्मो हवे रखति, धर्मचारिं,
धर्मो सुचिष्णो, सुखमावहाति ।

एसानिसंसो धर्मं सुचिणे,
न दुर्गति, गच्छति धर्मचारी ॥११

अर्थः— धर्मं धर्मचारियात् रक्षा याई ।
धर्मचरणं सुख बिइ । सुचरित धर्मयागु थवहे
सुफल खन । धर्मचारो दुर्गतो वनी खेल ॥११

धर्मो हदे रक्षति धर्मचारि,
छत्तं महन्तं विय, वस्सकाले ।
धर्मेन गुत्तो, मम धर्मपालो,
अज्जास्स अट्ठीनि, सुखी कुमारो ॥१२

अर्थः— धर्मं धर्मचारीयात्, अथे हे रक्षायाई
गथे वर्षात् जुइवले, तप्पागु कुसां । धर्मद्वारा रक्षित
जिम्ह धर्मपाल कुमार नं सुखी हे जुइ । थव क्वेँ
सुं मेपिनिगु जुइ फु ॥१२

थव खॅ न्यना आचार्यं धया बिज्यात्— जि
वयागु, सु-आगमन जुल, सफल झुल, निष्फल
मजू ।” व आचार्यं हृषित जुया धर्मपालया अबुयाके
क्षमा पवन । अले मेगु कुशल खॅ कन— जि छिमिगु
परीक्षा याय्या निर्ति, थव फंचिया क्वेँ
ज्वना वयागु खः । छिह्न काय् धर्मपाल कुमार

निरोगी हे दु ।

उक्ति थव गुगु मङ्गलमय धर्म छं पालन
याना चवंगु खः । उगु कल्याणदायक धर्म जित नं
ब्यु । थथे धया आचार्य धर्मपालया अबुयाके
पवित्रगु धर्म, तालपत्रे चवया काल ।

हानं छु दिन अन चवना, तक्षशिलाय त्याहाँ
वन । अनथंका धर्मपाल कुमारयात फुक्क बिद्या
सेना बिया, आपालं अनुयाइपि नाप, अनिगु छे
छोया बिल ।

शास्ता बुद्धं महाराज शुद्धोदनयात आज्ञा
जुया विज्यागु थव धर्म-देशना नाप, आर्यसत्ययागु
प्रकाश याना जातक मिलेयाना बिज्यात । सत्यया
अन्ते राजा शुद्धोदन अनागामी फले प्रतिष्ठित जुल ।

उगु समय मां, बौ जुया बिज्यापि, आ.
महाराज कुल, शुद्धोदनमहाराजा, महामायादेवीपि
खः । तक्षशिलाया आचार्य,- सारिपुत्र, परिषद-
बुद्धपरिषद धर्मपाल कुमार- जि हे खः धका
आज्ञा दयका बिज्यात ।

महाधर्मपाल जातक कवचाल ।

सहयाय्गुया सहश्रगुण

नहापा काशी देशे ब्रह्मदत्त धैर्य जुजु छह्य दु ।
 व जुजुया सल, किशि रथ सेना धन फुकं परिपूर्ण
 जुया चवन । हानं कोशल देशे दीघित धैर्य जुजु दु
 व जुजुया धाःसा ब्रह्मदत्त जुजुया मिकं हरेके दुर्बल ।
 अंकि ब्रह्मदत्त जुजुं कोशल जुजुया देशे हम्ला यात,
 तर कोशल जुजु मल्वासे राजपाट फुकं त्वःता रानी
 छम्ह जबना बिस्युं वन । बिस्युं वना थः शत्रु जुजु
 या देशे छम्ह कुम्हाया छें सन्यासीया भेषं चव
 चवन । छुं काल लिपा रानीया गर्भे दत, गर्भवती
 रानीया चतुरङ्गिणी सेना सजे धजे याना तःगु स्वेगु
 हानं तलवार सिलागु लः त्वनेगु थथे तृष्णा जुल ।
 व खँ थः म्ह स्वामीयात कन, जुजुं धाल – रानी !
 झीगु विषत्ति छं खना चवंगुहे दु, थन्यागु अवस्थाय
 छंगु इच्छा गथे याना पूर्ण याना बीगु ।

भो स्वामी ! यदि थव जिगु इच्छा पूर्ण मजुल
 धाःसा जिगु प्राण लेनी मखु धका सीका विज्याहुँ ।
 उगु अवस्थाय् काशीराजया पुरोहित कोशल जुजुया
 त्वाय् जुया चवन । जुजुं जिम्ह त्वाय्नं जिगु आपद्
 तरे याना बीला धैर्य आशां त्वाय् याथाय् वना खँ

फुकं कन, कन्हे खुनु थः त्वाय्या कलायात छको
स्व निदल । खने साथ “कोशलराज कोखे दु !
कोशलराज कोखे दु !!” धका खुशी जुया तःतः
सकं हाल, अनंलि धाल- देबी छिसं छुंधन्दा काय-
म्वा, छिगु इच्छा जि फुकंपूर्ण याना बी । थथ्ये
धया महारानी यात शान्वना बिया ल्याहाँ बन ।

पुरोहित काशीराजया थाय बना थथ्ये धाल
“महाराज कन्हे यागु साइते सुथे न्हाप्यां सारा सेना
सजे धजे याना अस्त्र शस्त्रं सुसज्जित याका मैदाने
खडा याना हाजं तलवार लखं सीकल धाःसा साप
भि” ।

काशीराजं न पुरोहितं धाःगु खँ सेनापतियात
सःता त्यंकल कन्हे खुन्हु सेनात सामेल जुल, तलवार
लख सिल, रानीया इच्छा पूर्ण जुल ।

लां पूर्ण जुस्येलि महारानीया पुत्र छम्ह जन्म
जुल । व मचायात “दीर्घीयु कुमार” धका नां छुत,
दीर्घीयु कुमार शुक्लपक्षया चन्द्रमाथे दिनपर दिन
बढे जुया दल । मचा सापहे तीक्ष्ण बुद्धिदुह्य जुया
च्चन, वं गुगु ब्वनेमागु बिद्या खः उगु बिद्या याकनं
सय्काकाल, तर मां-बौयात धन्दा जुया वल ।
थव मचायागु कारणं जिमित छुं बिद्धनला मज्बीला

धैगु विचारं दीर्घायु कुमारयात् सहरं पिने छथायत्य्
 यंकन। गथे गथे जुजु व रानी कुह्याया छें चवना
 चवंगु नौ छह्यसिनं सोकल। व नौ ह्लापा कोशल
 जुजुया थाय् हे नोकरी याना चवंह्य खः। ह्लापा
 यागु खँ छु विचार भयास्ये ब्रह्मदत्त जुजुयाथाय्
 वना कोशल जुजु व रानी कुह्यायाथाय् दुगु हाल
 कँवन। ब्रह्मदत्त जुजुं उध्रमे सिपाहि तय् त सःता
 थथ्ये हुकुम बिल - “इमित सँ मोडेयाना पाताकसे
 याना नाय्खि बाजं थाना सडकं-सडके, दुवाटं
 दुवाटे,, यंका नगरया दक्षिण द्वारं यंका प्यंगूटुका
 याना प्यंगू दिशाय् होला ब्यु धका हुकुम बिल।”

ह त्रस् देव ! धका सिपाहितय् सं जुजु व रानी
 यात प्यपुंक वाता कसेयाना सँ मोडेयाना नाय्खि
 बाजं थाना सडकं-सडके, दुवाटं-दुवाटे अंका चवन।
 उगुहे बखते दीर्घायु कुमार नं मां-बौपिनिगु दर्शन
 मजूगु ताकाल दत धका दर्शन यायत वना चवंगु,
 थुखे मां-बौपिन्त अथे याना यंका चवंगु खंबले तस्सकं
 अपशोच यात। बुद्धिमानम्ह मचां थःगु दुःखयात
 प्रकाश भयासे लस्करया अन्तरगत जुया मां-ब्वा
 यागु बिपत्ति सोया चवन, जुजुं थः पुत्रयात खन,
 खनेसाथ “तात दीर्घायु ! छ तःधं चीधं यागु वास्ता

तया चत्रने मत्ये, हानं वैरीं वैरीयात शान्त यायगु
 स्वेमत्ये, अवैरीं हे वैरीयात शान्त यायगु सो । ”
 थुगु रूपं बारम्बार धयाच्चवन । यंका च्चवंपि सिपाहिं
 तयसं थव जुजुं स्वेत खें कना च्चवंगु ल्या ! हानं
 शवया काय् गन दु, लोत्योगुलि वेला मजूला ? जुजुं
 छाल— जि वें मजू जिगु खें अन्याम्ह हे बुद्धिमानं
 जक सीका श्वीका काइ । आखिरे जुजु व रानीयात
 दक्षिण द्वारं यंका प्यकू टुक्रा याना प्यंगू दिशाय्
 होला छोत, प्यह्य, न्याह्य सिपाहित पहरातया वाकि
 फुकं ल्याहाँवल । दीघर्यु कुमार नगरे वन । प्यंगः
 न्याग शिशी ऐला कया हल, पाः च्चवना च्चवंपि
 सिपाहित तयत मानेयाना त्वंकल । अथलाख मस्त
 जुया निपाहित उखें थुखें वेहोश जुया ग्वार तुल ।
 उथाय् दीघर्यु कुमार थः मां-ब्वायागु वां छोया
 तःगु शरीरया टुक्रा फुकं जम्मा याना चित्ताय्
 तयः अग्न संस्कारयाना प्रदक्षिणायाना ल्याहाँवन ।

उगु फुकं घटना ब्रह्मदत्त जुजुं कःसि च्चना
 च्चवंगु बखते खंगु जुया च्चवन । ब्रह्मदत्त जुजुया मने
 दुःख ताल । थुलिमछि जि मनूत दु, सुनान हे छुं
 खबर ब्यूबोगु मखु । पक्का व कोशल जुजुया
 थःलाह्य खः । अहो ! जिगु अनर्थया निम्त मखा

सुनानं जित छुं धा मवोगु ।

थुले मचा जङ्गले वना प्वा जाप्तक खवल,
अनं वया व्रह्यदत्त जुजुया हाथिसारे वन । अनया
नायः जुया च्वंहा किशिमागः याथाय् वना धाल—
गुरु छपिथाय् च्वना जि शिल्प स्थनेगु इच्छा दु ।
किशिमागः नं सहर्षपूर्वक स्वीकार यात । कुमार
सुथे यागु पहराय् दना सितार थाना उकिया
स्वरे मधुरं म्यें हालीगु जुया च्वन । छन्हु
जुजुया ह्लापां न्ह्यलं चाल । दीर्घायुकुमार सदाँ-
याथें म्यें हाला च्वन । जुजु उकी मग्न जुया
न्यना च्वन । लिपा जुजुं नोकर छम्हेसित न्यंके
छोत, व म्बें हाम्ह मचा सुख ? स्वयावा हुँ ।

महाराज फलानाम्ह किशिमागःया शिष्य
खः । अथें जूसा वेत जि थाय् ब्वना हृतिसा ।
हवस् महाराज ! धका सःत वन । दीर्घायु कुमार
नं वल ।

जुजुं कुमारथाके न्यन— सुथे यागु पहराय्
दना मधुर स्वरं म्येंहालाम्ह छ ला ?

कुमारं धाल— खः महाराज !

जुजुं धाल— “आः नं छको हासा !”

हवस् महाराज ! धका जुजुयात खुशी

यायगु लागि कुमारं ह्लापासिकं वाँलाक सितार
थाना म्ये हाल ।

जुजु खुशी जुया धाल— कुमार छ जिथाय चं
कुमारं धाल— हवस् महाराज !

ता मदुवं हे दीर्घायु कुमारया सेवा व आचार
विचार काशीराजया विश्वासपात्र तथा हित-चित्त
मिलेजुपि पासार्पि मध्ये छम्ह जुल ।

छन्हु काशीराज शिकार म्हितेत वन । रथ
हांके यायगु ज्या दीर्घायु कुमार यात विल । वं
थन्यागुनकसां रथ हांके यातकि सैन्य हे छखे
लावन । ताउवीक रथ ब्वाकायंका चंवंगुलि जुजु
थाके जुल । जुजुं रथ दिकि धाल । बल्ल कुमारं
रथ दिकल ।

जुजुं— कुमार जि तस्सकं त्यानुल विधाम
छको यायगु इच्छा जुल ।

कुमारं हवस् देव ! धका जुजुयात रथं ववकाल
छगु थासे फेतुत, जुजु कुमारया मुले छघों
दिका आराम काल । थाके जुगुलि उघ्रिमे अनसंतुं
न्ह्योवेका चंवंगु खना दीर्घायु कुमारं मतो तल,
“थवं जुजुं मखुला ? जिमित अनर्थं यांगु । थवं
जिमिगु देश लाका काल, हानं सल, किशि, रथ,

सेना, खजाना आदि फुक्कं लाका काल । उलिजक
यानां मगा थं जिम्ह मां-बौपिन्त दुवाट दुवाटे
यंका बेइजत याना आखिरे अत्याचारपूर्वकं स्थाना
विल । उकिया बदला काष्ठगु मौका थवहे मखुला ?

थथे मती तथा स्याय् त तलवार नं पिकाल
बौ नं धाःगु खँ झस्स लुमना बल । “पुत्र दीर्घयु !
छं तःधं चीधं यागु वास्ता तथा चवने मत्ये, वैरी
यात वैरीं शान्त यायेगु स्वे मत्ये । वैरीयात अवैरीं
शान्त याय् गु सो ।” बौ यागु थव अन्तिम वचन वैगु
हृदयले स्वचाना चवंगु दु । बौयागु वचन यात
शिरोपरयाना थ के वोगु क्रोधयात शान्तयानाछोत ।
तलवार नं म्याने दुत छोत । न्हापायागु खँ छको
लुमंकौगु स्याय् त तलवार पिकाइगु । हान बौयागु
अन्तिम वचन लुमंस्ये वयेव क्रोध शान्त जुइगु ।
थुगु रूपं स्याय् त तकोमछि तलवार ह्लोन ।

जुजु आकाङ्काकां दन, जुजु न्ह्यलं दना वोगु
खना महाराज यात छु जुल ? धका कुमारं न्यन ।

जुजु धाल युवक ! थौं जित कोशल जुजुया
काय् दीर्घयु धैम्हसिनं निकू टुक्रा ज्वीक पाला
बिल धका म्हन । उर्कि जि ग्याना न्ह्यलं चाल ।

उलि धाय् मात्रं दीर्घयु कुमारं देपागु ल्हाति सँ

जदना जवगु ल्हाँति तलबार जदना “ कोशल
जुजुया काय् दीर्घायु धैम्ह जि हे खः । छं जिमिगु
सल, किशि, रथ, सेना, देश खजाना आदि फुकं
लाका काल । उलि जक मखु जिम्ह मां बौपिन्त
वेइज्जत याना अत्याचारपूर्वक स्याना बिल ।
उकिया बदला काय्त हे जिं छन्त थन हइगु खः ।

थव खें न्यना जुजु दीर्घायुयागु पाली ग्वारा
ग्वारा तुला धाल— पुत्र दीर्घायु ! छं जित जीवदान
ब्यु; पुत्र दीर्घायु ! छं जित जीवदान ब्यु !

कुमारं धाल— जिला छंत जीवदान बी छं
जित जीवदान विला ?

जुजुं धाल-यदि जित जीवदान ब्युसा अवश्य
जिं छन्त जीवदान बी ।

परस्पर जीवदान बौगुली ह्ला मिले यात ।
हानं द्रोह मयाय्गु सत्य कराल यात ।

जुजुं धाल— कुमार रथ हाँकेया ।

कुमारं— हवस् देव ! धका रथ हाँके यात ।
थुगुरूपं हाँके यातकि तुरन्त हे सैन्यपि दुथाय॑थ्यके
यंकल । सैन्य सहित जुजु देशे त्याहाँवल । मन्त्री,
भाइ भारदार, सिपाहिं फुकं सामेल याकल । भो
मन्त्री भाइ भारदारपि ! थन छिमिसं सुनानं

कोशल जुजुया काय् यात खंसा वैत छु याय्गु ?

गुम्हेसिनं धाल, महाराज ! जि वैगु छद्यो
ध्यने, गुम्हेसिनं धाल, महाराज ! जि वैगु ह्ला
ध्यने, गुम्हेसिनं धाल महाराज ! जि वैगु तुसि
ध्यने, गुम्हेसिनं धाल, महाराज ! जि वैगु न्हायपं
ध्यने । थुगुरूपं छह्यसिनं छगू छह्यसिनं छगू तालं
धाल ।

जुजुं मुना च्वंपि सकल परिषद्पिन्त धाल-
कासो श्व हे खः कोशल जुजुया पुत्र खः, श्वं जित
जीवदान ब्यूगु दु, जिनं वैत जीवदान बिया अंकि
छिमिसं वैत छुं याय् दइ मखु ।

ब्रह्मदत्त जुजुं न्यन- पुत्र दीर्घयु ! छन्त छं
बौनं सीत्येका अन्तिमे बिया थकूगु उपदेशया
अर्थ छु खः ?

देव ! तःधं धका धागुया अर्थ ताकाल तकं
वैर याना च्वने मत्ये धाःगु खः । चिकीधं धका
धाःगुया अर्थ झटु स्वैतं तोडेयाय् मत्ये धाःगु खः ।
हानं वैरयात वैरं शान्त याय्गु स्वे मत्ये धाःगुया
अर्थ छलपोलं जिमि मां बौपिन्त स्याथ्येतुं जिनं
छलपोलयात स्यागु जूसा छपिनि हितैषीतय्सं जित
बाकि अवश्य तई मखु । अंकि वैरं वैर शान्त जुइ

फइ मखु धा गु । जि छपिन्त जीवदान बिया,
छपिसंनं जित जीवदान बिल अबैरं हे वैर शान्त
जुल ।

थुगु खै न्यना जुजु खुशी जुया वया माँ बौ
पिनिगु फुककं राज्यादि लित बिल । थः म्हाय्
वहे राजकुमार नाप विवाह याना बिल ।

कवचाल ।

सम्पादकया प्रकाशित जुइ धुंकुगु सफू

- १) त्रिरत्न गुण
- २) निपु सूत्र
- ३) बुद्ध धर्म सम्बन्धी सामान्य ज्ञान प्रश्नावली
- ४) धर्मचक्र सूत्र
- ५) धर्म नगर
- ६) बुद्ध धर्म संघ व बुद्ध शासन
- ७) आसीविसोपम सूत्र
- ८) पालिपाठ सिक्खावली
- ९) बौद्ध शिशु बोध
- १०) सतिपट्टान सूत्र (पालि)
- ११) सतिपट्टान सूत्र (अर्थ सहित)
- १२) शरण गमनया महत्व
- १३) परित्राण (अर्थ व निदान सहित)
- १४) जप पाठ ध्यान
- १५) कस्मट्टान-दीपनी
- १६) अनत्तलक्खणसूत्र (अर्थ सहित)
- १७) अभिधर्मार्थ संग्रह (अर्थ व व्याख्या सहित)
प्र. भाग
- १८) पञ्चशीलया महत्व
- १९) मन शान्त जुइगु मार्ग

मुद्रकः— मच्छन्द्र प्रिन्टिङ्ज प्रेस, इखाळे, फोन ५-२६५०८